

РЕЦЕНЗИЯ

**по конкурс за заемане на академична длъжност „доцент”
по професионално направление 3.7. Администрация и управление
(Икономика и управление (Управление на туристически бизнес)
обявен от ВСУ“Черноризец Храбър“,
публикуван в ДВ. бр. 103 от 23 декември 2011 г.
с кандидат гл. ас. д-р Даниела Димитрова Попова**

Рецензент : проф. д-р Димитър Тадаръков

I. Информация за конкурса и кандидата:

Настоящата рецензия е изготвена въз основа на документи, представени от ВСУ „Черноризец Храбър“ по конкурс за заемане на академична длъжност доцент по професионално направление 3.7. Администрация и управление (Икономика и управление (Управление на туристически бизнес)). Конкурсът е обявен за нуждите на катедра Администрация и управление. Процедурата по обявяване на конкурса и допускане на кандидати за участие в него е коректна по отношение на изискванията на ЗРАС и Правилника за неговото прилагане.

Единствен кандидат по конкурса е главен асистент, д-р Даниела Димитрова Попова. От 1999 г. до момента е последователно асистент, старши асистент към Програма „Стопанско управление и МИО”, а от 2009 г. – главен асистент в катедра „Администрация и управление”. Кандидатката е с присъдена квалификация „икономист-мениджър” от Икономически университет-Варна. През май 2009 г. ѝ е присъдена от ВАК образователна и научна степен *доктор* по научна специалност „Икономика и управление (по отрасли)”, въз основа на защитена дисертация на тема „Мотивацията като промяна на ценностни приоритети”. Образователната и научна дейност на кандидатката разглежда проблемите на мотивационния тип управление, на бизнес реалностите за туризма, на предприемачеството като парадигма на съвременните пазарни взаимоотношения. По тази проблематика е разработила и успешно е реализирала учебни курсове за ОКС бакалавър и магистър. По темата на дисертационния труд кандидатката е посочила 7 публикации, в т.ч. пет статии, два доклада в специализирани научни издания.

За участие в конкурса са представени за рецензиране следните

научни трудове и публикации:

<i>А. Монография</i>	<i>1</i>
<i>Б. Статии, публикувани в специализирани научни издания</i>	<i>13</i>
<i>В. Доклади, изнесени на национални и международни научни конференции</i>	<i>7</i>
<i>Г. Учебно пособие</i>	<i>1</i>

Всички публикации са рецензирани и/или одобрени за публикуване от научни колегии на съответните форуми или издания.

От прегледа на предоставените документи е видно, че кандидатът отговаря на формалните изисквания на ЗРАС за заемане на академичната длъжност **доцент**.

II. Оценка на научните трудове и приносите на кандидата:

Представената ми за рецензиране научна продукция по обем и структура надхвърля значително изискванията на ЗРАС за заемане на академичната длъжност „доцент”. Монографията „Културни аспекти на управлението на човешките ресурси в туризма” третира актуални въпроси на туризма като сложна и многоаспектна дейност и важен отрасъл на икономиката на България. Актуалността на темата е защитена с добре развитите постановки за възможностите, които отрасълът има да бъде “показател за развитието на цивилизацията, метод за опознаване на обкръжаващата действителност, начин за повишаване на културното ниво и възстановяване здравето на хората”. Авторката е аргументирала по подходящ начин препоръките си към туристическите предприятия и държавните заинтересовани субекти да предлагат туристически продукт, който рекламира визията на една държава, от една страна, а от друга допринася за благосъстоянието, развитието на културните предпочитания и по-доброто качество на живот. Във връзка с това удачно са систематизирани изисквания към системата за управление на човешките ресурси в отрасъла. В резултат на задълбочен и комплексен анализ са дефинирани факторите, възпиращи развитието на туризма в България.

В монографията е отделено подобаващо място на концепцията за устойчиво развитие на туризма като съвременен културен феномен. Оригинален момент в изследването е интерпретацията на историята на културата като мениджърски актив на познание и като предпоставка за прехода към икономика, базирана на знанието.

На основата на проучен и анализиран богат емпиричен материал са открити в социокултурен аспект основните закономерности и ценностната смислова рамка на област Варна в различни периоди от нейното развитие.

Направени са изводи за количествените показатели, характеризиращи сектора “Хотелиерство и ресторантьорство” в региона и за нереализирания

потенциал на управлението на човешките ресурси. Формулирани са препоръки за приложението на концепциите за мотивационния тип управление.

Приносен момент за научното познание има концепцията на авторката за изграждане на културни платформи и за открояване на културни маркери, характеризиращи тенденциите и закономерностите на съвременната глобална икономика, както и за възможните технологични решения в процеса на управление на човешките ресурси, които ще позволят получаване на синергиен ефект и нарастване на конкурентоспособността на отрасъла като цяло.

Рецензираните от мен статии потвърждават изследователския интерес на Д. Попова към социо-културния фактор за развитието на туризма и повишаване на неговата ефективност. Интересен аспект на изследванията е занаятчийството и неговото място в туристическия бранш. В други свои статии кандидатката по конкурса се включва активно в теоретичната дискусия по такива важни въпроси като организационното обучение, стратегическо и международно обучение, мениджмънт на знанието.

Друг ракурс на изследванията, съдържащ се в публикациите е предприемаческата мрежа и нейната специфична роля в условията на криза. На базата на конкретен обект (Палма ресторанти) научно е обосновано прилагането на предприемаческата мрежа като възможност за кризисен мениджмънт на човешкия капитал в туристическата индустрия.

Прегледът на научната продукция на гл. ас. д-р Попова създава впечатления за добра теоретична осведоменост и умения за извеждане на авторски обобщения и прилагането им в практиката на туристическия бизнес. Това е добре постигнато най-вече по отношение на възможните подходи за мотивиране от страна на мениджмънта в контекста на развитието на човешкия потенциал.

В методологическо отношение авторката е дала предимство на ретроспективния и сравнителен анализи, както и на интердисциплинността при оценката на процесите и явленията, които изследва.

Своеобразен фокус на цялостното творчество на Д. Попова се явява темата за ценностните приоритети в процеса на вземане на решения в логистичния мениджмънт. Разгледани са различни модели и подходи за вземане на решения и е предложена концептуална рамка на този процес.

Представените ми за рецензиране доклади, изнесени на научни форуми у нас и в чужбина потвърждават активност и системност на академичните контакти на Попова и готовността ѝ да промотира своите научни постижения и търсения пред международната академична общност.

Към изследванията и публикациите на кандидата по конкурса могат да се отправят следните **бележки и препоръки**:

- Независимо от приложната ориентация на избраната проблематика, в редица случаи стилът остава излишно обременен с теоретични постановки и сложен изказ.

- В някои от публикациите се чувства увлечение към историческите аспекти на проблемите, както и към цитиране на автори, предимно от фи-

лософски или културологични школи.

- Направеният избор на туристическия бранш като обект на изследване е добър и би следвало това да остане като основа на изследователския ѝ профил, без да се плъзга по други, странични области.

Подкрепям **приносите**, посочени от кандидатката в представената от нея справка. Те се свеждат в по-голямата си част до систематизиране и обогатяване на съществуващи знания, проучване и систематизиране на емпиричен материал, на чиято база са изведени тенденции и проблеми за отрасъла. Обосновани са възможностите за приложение на известни в мениджмънта на човешките ресурси методи към конкретни обекти на изследване. С характер на ново знание е предложеният вариант за технология на мениджмънта на мотивацията във връзка с останалите фактори за повишаване на конкурентоспособността и ефективността на туристическите фирми. Считаю, че в конкретния случай трудно биха могли да се разграничат чисто научните от научно-приложните приноси, тъй като в повечето случаи изследванията са на база на конкретен обект и проведени от Д. Попова самостоятелни проучвания.

Образователната дейност на кандидата по конкурс е в съответствие с темата на обявения конкурс. Тя има разработени два учебни курса – по „Управление на ресторантьорството” и по „Управление на малкия и среден бизнес”.

Ръководството за семинарни упражнения е разработено прецизно и подпомага студентите при формирането на мотивите и уменията им за предприемачеството в бизнеса като възможност за създаване на допълнителни стойности чрез знания и компетенции в глобалната среда.

Отзивите за преподавателската дейност на Д. Попова са изцяло положителни. Студентите споделят впечатление за един добре подготвен и задълбочен преподавател. Заслужава уважение усърдието ѝ да привлича в учебния процес експерти от практиката, както и да се позовава на казуси от реални фирми.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Общите ми впечатления от кандидата са, че са налице всички професионални и личностни предпоставки за заемане на по-висока академична длъжност – налице са задълбоченост и системност в работата ѝ, високо чувство за отговорност и последователност в търсенето на новостите в избраната научна област; ползва се с авторитет сред студентите, поддържа етични колегиални отношения с останалите преподаватели от катедрата, факултета и университета.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни и приложни приноси, давам своята **положителна** рецензия и **препоръчвам** на Научното жури да одобри кандидатурата и предложи на Научния съвет

на ВСУ „Черноризец Храбър” да избере гл. ас. д-р **Даниела Димитрова Попова** за академичната длъжност „доцент” в професионално направление **3.7. Администрация и управление (Икономика и управление (Управление на туристически бизнес).**

РЕЦЕНЗЕНТ:

Проф. д-р Димитър Тадаръков